

Manieren om je voice-over vaardigheden te ontwikkelen

Op een bepaald punt in je “carrière” als filmmaker zal het gebeuren dat je een voice-over moet inspreken meestal bij een van je eigen montages. Het opnemen van je eigen voice-over is een haalbare maar nederige taak welke niet onderschat mag worden. Ben je op dit punt nog een beginneling, en vind je persoonlijk jouw stem niet geschikt voor een voice-over wees gerust iedereen begint zo.

Daarom hebben we hier wat voice-overtips op een rijtje gezet. Sommige zijn heel eenvoudig, sommige zijn enigszins technisch, maar ze zullen je allemaal tijd en frustratie besparen.

Wat praktische zaken vooraf.

- De basis zal altijd zijn weet wat en welk “gereedschap” je in je programma ter beschikking hebt;
- Zorg dat je een goede microfoon hebt, de prijs bepaalt niet of de microfoon goed is;
 - Je hoeft niet zelf het wiel uit te vinden, informeer bij clubleden wat die gebruiken of maak bij hen een proefopname;
- Het opnemen van je eerste tot de 10e voice-over kan als een intimiderende oefening zijn. Of je jezelf nu als vocaal talent beschouwt of niet, zie het is als een noodzaak. Met deze tips heeft jouw voice-over al een voorsprong.

Als je veel massamedia consumeert, is je misschien opgevallen dat in de voice-over of stemacteurs wereld diverse veranderingen hebben plaats gevonden. Je herkent de stemmen van bekende stemacteurs. Ze hebben een grote, diepe stem, verwoorden alles perfect en praten altijd neerbuigend tegen je. Het zijn niet altijd de warme en donkere stemmen zoals Gijs Scholten van Aschat of de heldere stem van Sascha de Boer bijvoorbeeld, iedereen kan met de huidige technieken zijn stem aan een voice-over hangen. Tegenwoordig is het meer de combinatie van de stem met verhaal en emotie, niet te vergeten de techniek welke wel de kwaliteit bepaalt. De gemiddelde voice-over van vandaag is daarentegen veel meer gemoedelijk en nonchalant. Geslacht lijkt er ook niet toe te doen. Dit is goed voor de beginnende voice-over, omdat je je stem niet hoeft te versterken om een opname te krijgen die actueel klinkt. Je moet echter wel duidelijk spreken en beslissen waar je stempersonage in het vertelspectrum past. Er is een grote kloof tussen de typische publieke omroeper en de man die voorleest voor monstertruckrally's.

1. **Opname locatie;** Zorg voor een ruimte die niet te hol klinkt. Dus iets met bijvoorbeeld gordijnen of veel zachte dingen zoals kussens en dekens. Je kan ook in je auto gaan zitten of onder een deken.
2. **Stem;** Hoewel je normale spreekstem in het echt prima kan zijn, verliest hij iets in een voice-over. Om dit te compenseren, moet je de boel een beetje op scherp zetten. Het vinden van de balans tussen natuurlijke spraak en uitspraak is een goed begin. Luister met behulp van een testopname of twee naar je stem en maak aantekeningen voor eventuele onduidelijke zinnen of onduidelijke woorden. Ze zijn meestal gemakkelijk te corrigeren met wat oefening. Stimuleer daarnaast ook je stembuiging en emotie. In het begin voelt het grappig, maar luister naar het afspelen terwijl je oefent, en jullie horen allemaal de verandering. Over het algemeen geldt dat als het een beetje overdreven lijkt, het waarschijnlijk precies goed is in de context van je video.
3. **Script;** Het lijkt misschien voor de hand liggend, maar zorg ervoor dat je het materiaal meerdere keren vooraf leest voordat je begint met opnemen zo kun je je ook focussen op

moeilijke namen en dat het verhaal klinkt zoals jij “gebekt” bent. Iets wat we voor onze hobby niet direct zullen doen maar je weet nooit hoe iets loopt maar stel dat je gevraagd wordt voor het maken van een reclamespot. Een script voor een reclamespot van 30 seconden doorlezen is eenvoudig, maar een vakantiefilm met moeilijke plaatsnamen is een ander verhaal op die namen zal je moeten oefen. De tijd die aan de voorbereiding wordt besteed, maakt de uiteindelijke uitspraak een stuk eenvoudiger. Dit geldt voor zowel het script als de voltooide video.

Weten hoe de dingen in het eindproduct in elkaar passen, zal helpen bij het tempo. Wees niet bang om indien nodig wat emotie en opwinding aan het verhaal toe te voegen. Oefen de tekst hardop, het script klinkt anders in je hoofd. Hiermee krijgen ook eventuele probleemwoorden of -zinnen aandacht, dus maak het jouw verhaal en niet iets wat je opleest van Wikipedia bijvoorbeeld.

4. **Apparatuur;** Uiteraard wil je de best mogelijke apparatuur gebruiken om je voice-over op te nemen, maar de definitie hiervan is subjectief. In werkelijkheid is het gemakkelijk om een geweldige opname te maken met niets meer dan een smartphone of voicerecorder, een hoofdtelefoon met een “aangehechte” microfoon ofwel een headset.
Een meer traditionele aanpak omvat een aparte microfoon, audio-interface, computer en software. Als alternatief zijn er verschillende USB-microfoons op de markt tegen zeer concurrerende prijzen. Welk pad je ook kiest, bedenk hoe deze apparatuur in de toekomst gebruik gaat worden en zorg ervoor dat dit goed bij jouw productiestijl past. Voor degenen die dit eenmalige doen: elke microfoon en opnamemethode die je normaal zou gebruiken, werkt hier ook, maar ontkoppel aan het eind de audio van het beeldmateriaal.
5. **Houding;** Probeer eens om je stem op te nemen terwijl je staat. Waarom? Er zijn twee hele goede redenen. Ten eerste opent staan de ademhaling en maakt het gemakkelijker om duidelijk en consistent te spreken. Door de compressie op de ademhalingspijpen weg te nemen, maak je het jezelf makkelijker om dieper adem te halen. Bovendien zorgt een staande positie ervoor dat je meer geanimeerd bent.
Stel je voor dat je tegen één specifieke persoon praat, wijs, knik, zwaai met je armen, wat er ook voor nodig is. Geloof het of niet, deze bewegingen hebben invloed op je tekst en zijn (op een goede manier) te horen op de voltooide opname.
6. **Zorg voor jezelf;** Zangers beschouwen hun stem als een instrument, en met goede reden. Al die koffie, alcohol, sigaretten en geschreeuw komt je stem niet te goede. Of je nu de hele tijd voice-overs doet of slechts één keer: zorg goed voor jezelf. Een goede nachtrust en elke dag een liter of twee water drinken is een goed begin. Vermijd het gebruik van iets dat de stembanden te droog of te stroperig maakt voordat je de voice-over gaat opnemen. Een vocale warming-up vóór de opname is ook een goed idee. Op internet staan diverse mooie voorbeelden, maar gewoon mee neuriën met wat muziek werkt ook. Stembanden zijn spieren. Net zoals atleten een warming-up doen voordat ze aan een wedstrijd beginnen, is het belangrijk dat je als spreker je stem opwarmt voordat je een presentatie geeft. Met deze warming-up bereid je de stembanden voor om een prestatie te leveren.
Met een opgewarmde stem is het eenvoudiger helder te klinken en een breed scala aan tonen en volumes te bereiken. Dat maakt het ook makkelijker de juiste stemfunctie te activeren. Daarnaast vermindert een goede warming-up de kans op vermoeidheid of zelfs beschadiging van je stembanden. Je kunt dan zorgeloos spreken en een beroep doen op de onderscheidende kenmerken van je stem.
7. **Redactionele controle;** Soms zijn zelfs de best geschreven scripts onmogelijk om voor te lezen. Het kan grammaticaal correct en technisch accuraat zijn, maar het kan als stroop vloeien terwijl je het uitspreekt. Daarom moet je enige mogelijkheid behouden om het script indien nodig te bewerken. Door een script te vereenvoudigen, wordt het ook duidelijker en gemakkelijker te begrijpen. Daar profiteert u, de opdrachtgever en de beoogde doelgroep van. Bij het bewerken is het echter belangrijk om de bedoeling van het stuk vast te houden, dus zorg ervoor dat u eerst alle wijzigingen met de oorspronkelijke schrijver opzegt.

8. **Buiging/emotie;** Voice-overs zijn een soort kunstvorm, maar koude lezingen missen de kunst in de vergelijking. Een van de meest voorkomende problemen is stembuiging. Nieuwe voice-overartiesten eindigen vaak elke zin op een stijgende toon, bijna alsof ze een vraag stellen. Het is jouw uitdaging om deze neiging te overwinnen en zinnen zonder vragen op gezaghebbende wijze op een dalende of neutrale toon te beëindigen. Het is moeilijker dan het klinkt, maar met wat oefening kun je er een sterke indruk mee achterlaten. Vergeet niet om de juiste stembuigingen in uw voice-overs op te nemen, zodat de inhoud aansluit bij de toon van uw stem. En geloof het of niet, je publiek kan daadwerkelijk een glimlach horen. Als het script vrolijk is, neem dan je voice-overs op met een glimlach om de boodschap beter over te brengen.
9. **Haal gewoon adem;** Vroeger was hoorbaar ademen tijdens een opname verboden. De stemkunstenaar oefende met het stil ademen, het bedienen van de microfoon om de ademhalingen te verbergen en het uitspreken van zinnen om ze te verbergen. Of we nu gewoon lui zijn geworden of realistischer zijn geworden, hoorbare ademhaling is tegenwoordig acceptabeler. Het loont echter nog steeds om met het materiaal te werken om het effect te minimaliseren. Een grote, hijgende ademhaling midden in een zin is nog steeds een slechte vorm, maar gemakkelijk te elimineren. Terwijl je oefent met het lezen van het script, markeert dan de plaatsen waar je veilig kunt ademen, vooral waar je weet dat er een bewerking of pauze zal plaatsvinden en oefent op die plaatsen met ademen. Je kunt je hoofd kort van de microfoon afwenden om het geluid te minimaliseren.
10. **Notities maken;** maak na de opnamesessie een document met een samenvatting waarin je alle informatie noteert voor je eigen archief. Vermeld items zoals de gebruikte microfoon, de afstand tot de microfoon, de opnameruimte en zelfs de tijd (een stem verandert gedurende de dag). Voeg alles toe dat het gemakkelijker maakt om de opname te repliceren als je het opnieuw moet doen. Een goede redactie kan wonderen doen, maar vereenvoudigt het proces waar mogelijk.

Bonustip:

- Luister naar geluid van de omgeving. Moet je apparaten uitzetten? Is de buurman aan het boren? Let op! Wat je hoort in je opname, kan je er later niet meer uit filteren! Zorg er dus voor dat je opname schoon is van geluid dat je er niet in wilt hebben;
- De beste microfoon is de microfoon die je hebt! Natuurlijk, een duurdere microfoon zal over het algemeen beter zijn dan een goedkopere. Maar het belangrijkste blijft: houd hem dicht bij je mond. Een dure microfoon die ver weg is, zal nog steeds een minder goed resultaat opleveren dan een goedkope microfoon dichtbij;
- Een ploppak kan vervelende geluiden wegnemen. Niet alles overigens, maar wel net even de scherpe randjes;
- Houd je tekst levendig! Zorg ervoor dat het niet opgelezen of schoolmeesterachtig klinkt. Dat lukt wellicht niet meteen, maar oefening helpt. Wees zuinig met getalen, zoals "op dit eiland wonen vijfendertigduizend-eenhonderd-tweeëntachtig inwoners", het moet een doel hebben;
- Doe het nogmaals. Luister terug en wees kritisch op wat je wel en niet goed vindt. Je kan de tekst dan nog eens inspreken;
- Wees tevreden. Spreek een tekst geen 30 keer in. Op een gegeven moment wordt het gewoon niet beter, en het is mega veel werk. Wees blij met het resultaat op een gegeven moment.